

Naiset suomiräpissä

INKA RANTAKALLIO

Esitän alla lyhyen yhteenvedon siitä, miten naispuoliset rap-artistit ovat näkyneet suomiräpin historiassa, sen tutkimuksessa ja sitä koskevassa populaarissa kirjallisuudessa. Pohdin myös heidän vastaanottoaan miesvaltaisessa, usein maskuliinista ilmaisua korostavassa rap-genressä. Olen itse toiminut tutkijan uran ohella Sonja Kuittisen ja Fanni Noroilan muodostaman rap-duo SOFAn keikka-DJ:nä ja rap-musiikkiin erikoistuneena freelance-toimittajana sekä kriitikkona. Kiinnostukseni räppäävien naisten toimintaan ja sen ohittamiseen on syttynyt osaksi tämän seurauksena. Kuten musiikin historiassa yleensä, myös räpissä naisten toimintaa on dokumentoitu ja tutkittu huomattavasti miehiä vähemmän.

Hiphop-kulttuuri, jonka neljäksi keskeiseksi elementiksi nimetään yleensä rap, breikkaus, graffitimaalaus sekä DJ-toiminta, muodostui New Yorkin Bronxissa Yhdysvalloissa afrikkalaisamerikkalaisten, afrikkalaiskaribialaisten, latino- sekä maahanmuuttajataustaisten lähiöiden nuorisokulttuuriksi 1970-luvulla.¹ Suomalainen rap-musiikki alkoi kehittyä 1980-luvun lopulla osana laajempaa kotimaista hiphop-alakulttuuria, joskin käytännössä kaikki räppäsivät aluksi englanniksi yhdysvaltalaisia rap-esikuvia seuraten. Suomenkielistäkin rap-musiikkia tehtiin jo 1980–1990-luvun vaihteessa, mutta se painottui huumoriräppiin, jonka ei yleensä ole katsottu edustavan silloista hiphop-alakulttuuria.² Muutamat naiset tekivät graffiteja.³ Esimerkiksi Anna Anttila ja Emma Doubell valokuvasivat hiphop-tapahtumia, ja viimeksi mainittu omak-

---

1 Rose 1994.

2 Sykäri et al. 2019b, 7–8, 24.

3 Lähteenmaa 1991.

sui myös keikkamyynnin roolin.⁴ Epävirallisten lähteiden perusteella 1980-luvulla oli räppääviä naisia mahdollisesti yksi tai kaksi.⁵

1990-luvulla suomalainen rap oli pitkälti maan alla, ja tekijöitä oli vähän. Naisia oli tuolloinkin hiphop-kulttuurissa mukana tanssijoina ja graffitimaalareina.⁶ 2000-luvun vaihteessa, kun suomalaisen rap-musiikin tekijöiden joukko kasvoi ja moninaistui, myös useat naiset alkoivat tehdä aktiivisesti räppiä. Ensimmäinen suomiräppiin keskittyvä tietokirja, toimittaja Jani Mikkosen *Riimi riimistä: suomalaisen hiphop-musiikin nousu ja uho* käsittelee vuosituhaten alussa räpänneitä artisteja, mukaan lukien naisten muodostamaa Femcees Finland -vertaisverkostoa.⁷ Verkoston perustivat räppärit Yavis, Sirius, Miss J, Afrodite, Troija, Mariska ja Kana Helsingissä elokuussa 2002, ja se toimi parin vuoden ajan.⁸ Verkoston verkkosivuston mukaan ideana oli ”luoda pohja keskinäiselle arvostukselle ja tukea ja edesauttaa yhteistyötä eri artistien kesken” sekä toimia ”keskusteluareenana ja ponnahduslautana uusille ja vanhoille artisteille”. Verkosto järjesti omia tapahtumia ja sivustolla oli muun muassa artistiprofileja ja vinkkejä musiikintekoon. Kaikkiaan räppääviä naisia oli 2000-luvun alkupuolella ainakin kaksitai kolmekymmentä ympäri Suomea.⁹ Vuosikymmenen jälkipuoliskolla suomirap meni jälleen hetkeksi maan alle, jolloin myös valtaosa naisista lopetti tai jäi tauolle räpin teosta, ennen genren uutta valtavirtasuosiota 2010-luvulla.¹⁰

Femcees Finlandin jalanjäljissä on jatkanut NiceRap. Vuonna 2017

4 Miettinen 2019.

5 Tieto pohjautuu hiphop-alakulttuurissa 1980-luvulla toimineiden miesten kanssa käymiini keskusteluihin. Koska miesten ja naisten musiikillinen toiminta on historiallisesti usein ollut eriytynyttä (esim. Moisala 1994), kuten esimerkiksi graffitimaalauskin (Fransberg 2021, 157–159), on todennäköistä, etteivät kentällä toimineet miehet ole olleet kovin tietoisia naisten toiminnasta. Siksi on uskottavaa, että naispuolisia räppäreitä sekä muita ei-miespuolisia hiphop-harrastajia on ollut tiedettyä enemmän.

6 Kurkihovi, henkilökohtainen tiedonanto 18.1.2022.

7 Mikkonen 2004, 96–97, 100, 115–117.

8 Rantakallio 2021, 74; ks. myös Mikkonen 2004, 116.

9 Rantakallio 2021, 75–76, 78.

10 Sykäri et al. 2019b, 25.

Helsingissä noin kolmenkymmenen naisoletetun kokoontumisen tiimoilta perustettu naisille ja muille ei-miehille tarkoitettu NiceRap-yhteisö toimii suljettuna Facebook-ryhmänä. Rap-artisti Mon-Sala, joka järjesti edellä mainitun kokouksen ja ylläpitää Facebook-ryhmää, katsoo NiceRapin tarkoituksena olevan vertaistuen ja uusien kontaktien luominen sekä tekijöiden voimaannuttaminen näyttämällä, että heitä on runsaasti.¹¹ NiceRapin ja Femcees Finlandin kaltaiset verkostot ovat tarjonneet tiloja, joissa voi tulla nähdyksi räppärinä eikä vain sukupuolensa edustajana.¹²

Kattavin esitys naisten toiminnasta suomiräpissä on toimittaja Heini Strandin 27 räppärin haastatteluihin perustuva tietokirja *Hyvä verse – Suomiräpin naiset* (2019). Kirjassa tilaa saavat niin räpin tekemisen ja kuuntelemisen riemu, räppäreiden kokemat epävarmuudet ja syrjäntäkokemukset kuin tekijöiden tyylillinen erilaisuus. Kirjassa kuullaan sekä vanhemman että nuoremman sukupolven tekijöiden näkemyksiä: vanhimmat ovat syntyneet 1970-luvulla, nuorimmat 1990-luvun jälkipuoliskolla. Kirjan keskeinen ansio onkin näyttää tekijyyden moninaisuuden lisäksi se, että naisilla on jo pitkä historia suomiräpin parissa. Kirja purkaa siten ajatusta naisräppäreistä harvinaisena poikkeuksena genressään.

Myös muutamassa opinnäytteessä on valotettu naisten roolia ja heidän kohtaamiaan haasteita suomirap-kentällä. Esimerkiksi Johanna Järvinen on käsitellyt ”ainokaisuutta” eli räppäävien naisten hypernäkyyvyyttä miesvaltaisessa räpissä sekä naisten kohtaamia sukupuolisterootypioita.¹³ Ilona Raivion opinnäyte kiinnitti huomion siihen, miten miesartistien rap-sanoituksissa yleinen seksismi voi vaikuttaa myös naistekijöihin ulossulkevasti, ja edisti julkista keskustelua rap-kentän

---

11 Rantakallio 2021, 79, 82; ks. myös Horn 2021. NiceRap-ryhmässä oli joulukuussa 2022 yhteensä 144 jäsentä, joista kaikki eivät kuitenkaan tee rap-musiikkia, vaan osa työskentelee hiphopin parissa esimerkiksi levy-yhtiössä tai tutkijoina.

12 Femcees Finlandin ja NiceRapin toiminnasta ja tarkoituseristä ks. Rantakallio 2021.

13 Järvinen 2019; ks. myös Horn 2021.

epätasa-arvosta ja naisten asemasta.¹⁴

Ensimmäisessä kotimaisessa hiphop-tutkimuksen antologiassa *Hiphop Suomessa. Puheenvuoroja tutkijoilta ja tekijöiltä*¹⁵ musiikintutkijat Susanna Välimäki ja Inka Rantakallio sivuavat yksittäisten naistekijöiden, Terttu Järvelän ja MC Lehmän, musiikkia artikkeleissaan. Muutoin naistekijöitä käsitellään lähinnä Kirsikka Ruohosen ja Nora Hornin alias räppäreiden Adikia ja Mon-Sala kirjoittamassa artikkelissa. Teksti pureutuu naisten kokemiin haasteisiin ja yhdessä tekemisestä voimaantumiseen räpin kentällä esimerkiksi NiceRap-yhteisön sekä vuoden ajan (2018–2019) festivaalilavoilla keikkailleen D.R.E.A.M.G.I.R.L.S-kokoonpanon kautta. Ruuhonen ja Horn kirjoittavat artikkelissaan osuvasti, kuinka naisten vähäisen osallistumisen rap-musiikkiin on tulkittu (virheellisesti) johtuvan taitojen tai mielenkiinnon puutteesta.¹⁶ Lisäksi he huomauttavat, että ”usein niidenkin mielestä, jotka näennäisesti tukevat naispuolisia tekijöitä, nainen räpissä on mielenkiintoinen kuriositeetti, välihuomio ja kaunis lisäys, mutta ei varteenotettava skenen uudistaja tai yhteistyökumppani”¹⁷ – eli korkeintaan niin sanotusti hyvä naiseksi.

Heini Strandin ja Inka Rantakallion toimittamassa tietokirjassa *Kuka kuuluu? Kirjoituksia hiphopista ja feminismistä* naisnäkökulma on esillä niin tanssijoiden, toimittajien, DJ:iden kuin räppärien suulla.¹⁸ Kirjassa naispuoliset räppärit kuvaavat, kuinka innoittavia ja keskeisiä esikuvat ja vertaistuki ovat olleet heille oman musiikin toteuttamiseksi. Samalla esiin nousee tarve musiikkialan päättäjien heräämiselle: pelkkä tekijöiden määrällinen lisääminen ei riitä muuttamaan alan syrjiviä rakenteita ja miesvaltaisuutta, ellei joku nosta naisia ja muita vähemmistöjä festivaaleille, soittolistoilta, televisioon ja mainostauluihin. Esimerkkinä tämänkaltaisesta norminmuutoksesta mainitaan

14 Raivio 2017; ks. Sandell 2017. Strand (2019, 71) huomauttaa, että ”[s]eksismi kuuluu räpissä muuallakin kuin verseissä ja riimeissä”.

15 Sykäri et al. 2019a.

16 Ruuhonen & Horn 2019, 279.

17 Ruuhonen & Horn 2019, 272.

18 Rantakallio & Strand 2021.

muun muassa Dreamgirls.

Naisten osaamisen vähättely on ollut läpi musiikin historian keino kontrolloida naisten musiikillista toimintaa. Niinpä monet räpistä kiinnostuneet naiset eivät ole uskaltaneet alkaa esittää musiikkiaan julkisesti,¹⁹ ja siksi naisten omat tapahtumat ja verkostot ovat olleet monille tärkeitä. Suomiräpin naisten historian kiintopisteiksi ja kulttuurisen muistin ankkureiksi nousevatkin vertaisverkostot Femcees Finland ja NiceRap, sekä esikuvallisesti Dreamgirls, joka viimeistään todisti epäilyille, että naisetkin ovat taitavia räppääjiä. Valitettavasti Femceesin tekemä pioneerityö on tähän asti usein unohdettu suomiräpin historiankirjoituksessa niin tietokirjoissa kuin dokumenttiohjelmissa. Yleinen narratiivi vielä aivan viime vuosiin asti rap-skenessä ja mediassa on ollut, ettei naisräppäreitä juuri ole, tai ainakaan he eivät ole vielä riittävän taitavia ja kokeneita.²⁰ Moni nainen on kertonut sisäistäneensä genressä tyypillisen misogynynisen ajattelutavan, jonka mukaan naiset eivät osaa räpätä, naisen ääni ei kuulosta hyvältä, eivätkä naisten musiikissaan käsittelemät aiheet ole kiinnostavia.²¹

Esimerkiksi Dreamgirlsissä toimineiden Yeboyahin, Adikian, ja F:n saamat Emma-ehdokkuudet kuitenkin vihjaavat, että naisartistit ovat normalisoitumassa osaksi räpin valtavirtaa. Usein tämä on silti vaatinut, että joku on avannut heille ovia, joiden kautta murtautua ulos ”naisräpin” näennäisestä alagenrestä. Räppäävien naisten historian ja nykyisyyden tutkiminen on rap-musiikin valtavirtasuosion sekä lisääntyneen naistekijöiden määrän myötä ajankohtaista niin Suomessa kuin kansainvälisesti. Hiphop-kulttuurin itseilmaisua ja yhdenvertaisuutta korostava sanoma on vedonnut vuosikymmenestä toiseen kaikkentautaisiin ihmisiin, ei pelkästään miehiin.

---

19 Strand 2019, 60.

20 Rantakallio 2021, 83.

21 Ruohonen 2021; Strand 2019, 60–65.

Lähteet

Haastattelut

Kurkihovi, Virpi 2022. Henkilökohtainen tiedonanto puhelimitse 18.1.2022.

Kirjallisuus

Fransberg, Malin 2021. *Helsinki Graffiti Subculture. Meanings of Control and Gender in the Aftermath of Zero Tolerance*. Väitöskirja. Tampere University Dissertations 398. Tampere: Tampereen yliopisto.

Horn, Nora 2021. Toistemme onnen sepät – Yhteistyön ja verkostojen merkitys naispuolisille tekijöille. Teoksessa Inka Rantakallio & Heini Strand (toim.), *Kuka kuuluu? Kirjoituksia hiphopista ja feminismitä*. Helsinki: Kosmos, 225–235.

Järvinen, Johanna 2019. *Suomiräpin ainokaiset: millä tavoin naispuoliset räppärit kokevat naisautensa vaikuttavan heidän toimintaansa suomalaisessa rap-skenessä?* Sosiologian Pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto.

Lähteenmaa, Jaana 1991. *Hip-hoppareita, lähiöläisiä ja kultturelleja: nuorisoryhmistä 80-luvun lopun Helsingissä*. Helsinki: Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus.

Miettinen, Karri 2019. *Nauhat – Suomiräpin underground 1988–96*. Albumin kansiteksti. Svart Records.

Mikkonen, Jani 2004. *Riimi riimistä: suomalaisen hiphop-musiikin nousu ja uho*. Helsinki: Otava.

Moisala, Pirkko 1994. Musiikki sukupuolen kautta tulkittuna – esimerkkejä sukupuolistavasta musiikintutkimuksesta. *Musiikki* 24/3, 246–277.

Raivio, Ilona 2017. *Datajournalismin soveltaminen. Seksismi suomalaisissa hiphop-sanoituksissa*. Opinnäyte. Elokuvan ja television koulutusohjelma. Helsinki: Metropolia.

Rantakallio, Inka 2021. Femcees Finland, NiceRap ja vastatilojen voima: Suomiräpin naisten vertaisverkostojen historiaa. *Etnomusikologian Vuosikirja* 33, 67–93.

Rantakallio, Inka & Heini Strand (toim.) 2021. *Kuka kuuluu? Kirjoituksia hiphopista ja feminismitä*. Helsinki: Kosmos.

Rose, Tricia 1994. *Black Noise: Rap Music and Black Culture in Contemporary America*. Hanover (N.H.): Wesleyan University Press.

Ruohonen, Kirsikka 2021. Paha Narttu – Cool girlistä suomiräpin subjektiksi. Teoksessa Inka Rantakallio & Heini Strand (toim.), *Kuka kuuluu? Kirjoituksia hiphopista ja feminismitä*. Helsinki: Kosmos, 195–203.

Ruohonen, Kirsikka & Nora Horn 2019. ”Hei jäbä veti hyvin!” – naisverkostojen tärkeydestä. Teoksessa Venla Sykäri, Inka Rantakallio, Elina Westinen & Dragana Cvetanović (toim.), *Hiphop Suomessa. Puheenvuoroja tutkijoilta ja tekijöiltä*. Helsinki: Nuorisotutkimusseura, 270–280.

Sandell, Ellinoora 2017. Suomiräpissä nainen on usein ämmä, hutsu, narttu tai huora. *Yle* 28.6.2017, <https://yle.fi/uutiset/3-9671755> (luettu 17.1.2022).

Strand, Heini 2019. *Hyvä verse – Suomiräpin naiset*. Helsinki: Into.

Sykäri, Venla, Inka Rantakallio, Elina Westinen & Dragana Cvetanović (toim.) 2019a. *Hiphop Suomessa. Puheenvuoroja tutkijoilta ja tekijöiltä*. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.

Sykäri, Venla, Inka Rantakallio, Elina Westinen & Dragana Cvetanović 2019b. Johdanto: Hiphop Suomessa 35 vuotta. Teoksessa Venla Sykäri, Inka Rantakallio, Elina Westinen & Dragana Cvetanović (toim.), *Hiphop Suomessa. Puheenvuoroja tutkijoilta ja tekijöiltä*. Helsinki: Nuorisotutkimusseura, 7–32.